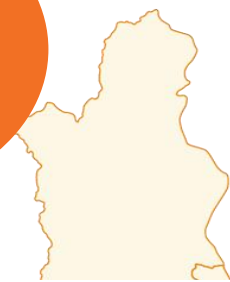

Maakunta- ja sote- uudistus

Salme Kallinen
Helmikuu 2017

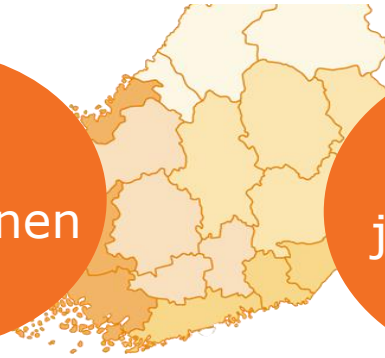
Työ- ja
elinkeino-
palvelut

Sosiaali-
ja terveyden-
huolto

Ympäristö-
terveyden-
huolto

Pelastus-
toimi

Maakunnan keskeiset tehtävät

Alue-
kehittäminen

Liikenne-
järjestelmä-
suunnittelu

Maaseudun
kehittäminen
ja lomituss-
palvelut

Lainsäädäntökokonaisuus

- Maakuntalaki
 - maakuntajakolaki
- Sote-järjestämislaki
- Voimaanpanolaki
- Rahoitusta koskevat lait
 - maakuntien rahoituslaki
 - kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaki
- Verotusta koskevat lait
- Henkilöstöä koskevat lait
- Vaalilainsäädäntö
- Yleishallintolait
- Ahvenanmaa

Aikataulu

2016

Sote-uudistuksen ja maakuntien perustamisen lakiluonnokset lausunnolle 8/2016

2017

Maakuntalaki ja sote-järjestämislaki eduskunnalle 1-2/2017

Valinnanvapautta sekä maakuntien muita tehtäviä koskevat lakiluonnokset lausunnolle 1/2017 ja esitykset eduskunnalle keväällä 2017

Väliaikaishallinto alkaa valmistella toiminnan käynnistämistä 1.7.2017 alkaen

Monikanavaisen sote-rahoituksen yksinkertaistamista koskevat lakiluonnokset 2017 aikana

2018

Ensimmäiset maakuntavaalit tammikuussa 2018 presidentin vaalien yhteydessä

2019

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen siirtyy uusille maakunnille 1.1.2019

Valinnanvapauteen ja monikanavarahoitukseen liittyvät lait voimaan 1.1.2019. Mahdollinen siirtymäaika.

2018

2019

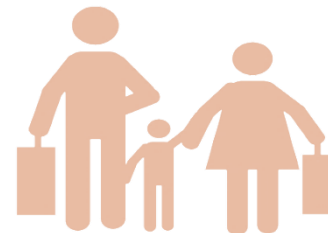
1 / 2018

12 / 2018 1 / 2019

Ensimmäiset
maakunta-
vaalit
presidentin-
vaalien
yhteydessä
1 / 2018

Sosiaali- ja
terveyden-
huollon
järjestäminen
siirtyy uusille
maakunnille
1.1.2019

Valinnan-
vapauteen ja
monikanava-
rahoitukseen
liittyvät lait
voimaan
1.1.2019.
Mahdollinen
siirtymäaika.

Maakunta 2023 -visio

Aasukkaille sujuvia palveluja yhdenvertaisesti järkevin kustannuksin ja vaikuttava julkinen hallinto

**Palvelut sovitetaan
asukkaiden tarpeen
mukaisiksi
kokonaisuudeksi**

**Monipuolinen palvelu-
rakenne ja ammatti-
taiton henkilöstö
hyvinvoinnin tukena**

**Asukkaat vaikuttavat
ja valitsevat**

**Palvelut tarjotaan
fiksusti ja rahat
riittävät**

Kunnan, maakunnan ja valtion työnjako

KUNNAT

Paikallisen osallistumisen, demokratian ja elinvoiman yhteisöjä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä.

- Osaaminen ja sivistys
- Terveys ja hyvinvointi
- Liikunta ja kulttuuri
- Nuorisotoimi
- Paikallinen elinkeinopolitiikka
- Maankäyttö ja rakentaminen

MAAKUNNAT

- Sosiaali- ja terveydenhuolto
- hyvinvoinnin ja terveyden sekä turvallisuuden edistämisen asiantuntija
- Pelastustoimi
- Ympäristöterveydenhuolto
- Aluekehittäminen
- Alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus

- Työ- ja elinkeinopalvelut
- Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenteen alueellinen suunnittelu
- Maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut

VALTIO

- Oikeusvaltion ylläpito ja kehitys
- Perusoikeuksien turvaaminen ja arviointi

- Turvallisuustehtävät
- Valtakunnalliset ja kv-tehtävät
- Yleinen edunvalvonta

Uuden soten perusta

1. Vahva järjestäjä

- 18 maakuntaa

2. Palveluintegraatio

- Palvelut sovitetaan asukkaiden tarpeen mukaisiksi kokonaisuuksiksi
- oikea hoito ja palvelu sekä sen edellyttää osaaminen oikeaan aikaan
- sujuva hoito- ja palveluketju väestön ja asiakkaiden tarpeen mukaan

3. Valinnanvapaus

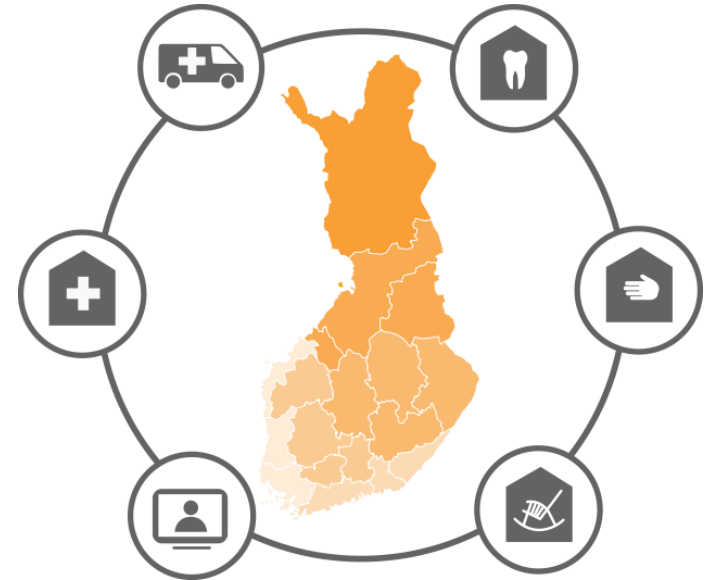
- tuki asiakaslähtöisyydelle ja itsemääräämisoikeudelle ja kilpailun hyödyntämiselle

4. Kustannusten kasvun hillintä 3 mrd eurolla vuoden 2029 loppuun mennessä

- oikea-aikainen palvelu
- parhaiden käytäntöjen ja vaikuttavimpien palvelu- ja hoitomuotojen käyttöönotto

5. Digitalisaatio

- Arki on digitalisoitu
- Tieto kulkee ja tietojärjestelmät ovat yhteentoimivia
- Tiedolla johdetaan

Tärkeimmät ehdotukset

- Maakunnan omasta palvelujen tuotannosta vastaa maakunnan liikelaitos ja sen yhtiöt.
- Liikelaitoksen viranhaltijat voivat tehdä viranomaispäätöksiä ja käyttää julkista valtaa.
- Maakunta vastaa siitä, että asukkaat saavat palveluja myös silloin kun niitä ei ole markkinaehtoisesti saatavilla.
- Maakunnalla on palvelujen yhtiöittämisvelvollisuus silloin, kun maakunta hoitaa sote-tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai palvelut ovat asiakkaan suoran valinnan piirissä.

Tärkeimmät ehdotukset

- Valtion ohjausta sosiaali- ja terveydenhuollossa vahvistetaan.
- Kunnat eivät enää järjestä, tuota tai rahoita sosiaali- ja terveyspalveluja.
- Kuntien tehtävänä on edelleen edistää hyvinvointia ja terveyttä.
- Maakunta antaa asiantuntijatukea kunnille hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistehtävään.
 - yhteistyö ja yhteisiä prosesseja

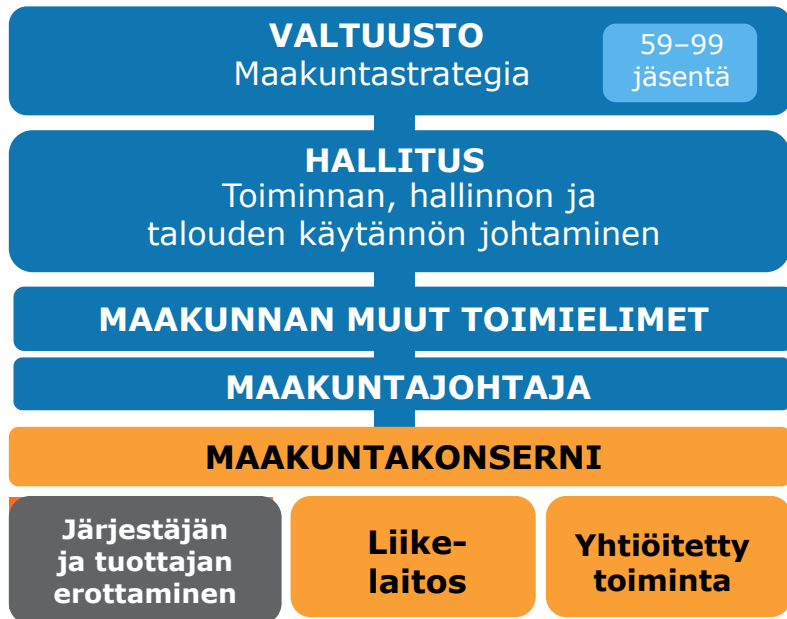
Maakuntalaki

- Maakunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jolla on alueellaan itsehallinto
- Maakuntalaissa säädetään:
 - maakunnan tehtävistä
 - hallintorakenteesta
 - johtamisesta
 - taloudenhoidosta
 - päätöksenteosta
- Maakuntalain tarkoituksena on luoda edellytykset alueelliselle itsehallinnolle ja asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksille.

18
uuden
maakunnan
palvelu-
toiminta
käynnistyy
1.1.2019

Maakunnan päätöksenteko, toiminta ja asukkaiden osallistuminen

Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet

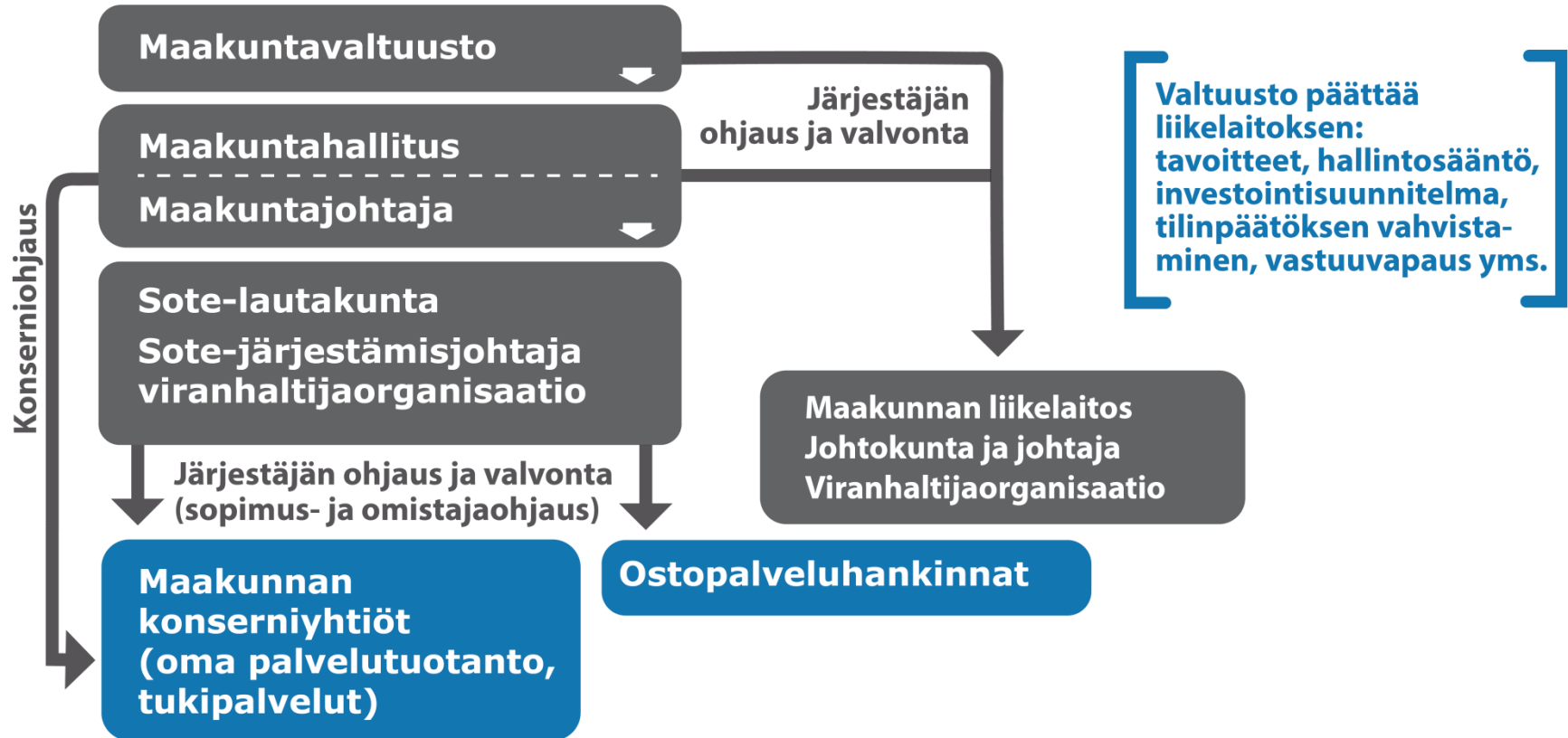
- Suorat vaalit
- Aloiteoikeus
- Neuvoa-antava kansanäänestys
- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvostot
- Kielivähemmistön vaikuttamistoimielin

Valtakunnalliset palvelukeskukset (3): ICT, Talous ja henkilöstö, Toimitilat ja kiinteistöt

MAAKUNTAKONSERNI SOTE-TEHTÄVISSÄ

(1/2)

Maakuntien palvelukseen yli 215 000 työntekijää

HENKILÖTYÖVUOSIEN SIIRTYMINEN

SOSIAALI- JA
TERVEYDENHUOLLON
ORGANISAATIOIOT

190 kpl

200 000
henkilö-
työvuotta

KAIKKI
JULKISET
ORGANISAATIOIOT

n.400

215 000
henkilö-
työvuotta

18

Henkilöstöjärjestelyt

- Maakuntien henkilöstöä koskeva sääntely kunnallisen palvelussuhtelainsäädännön soveltamisalaa laajentamalla.
- Maakunnat siirtyvät Kevan jäsenyhteisöksi.
- Maakuntien työnantajaedunvalvonnan järjestäminen:
 - KT Kuntatyönantajat toimii jatkossa myös maakuntien työnantajaedustajana (Kunta- ja maakuntatyönantajat KT)
 - Maakunnilla on niiden henkilöstömäärää ja taloudellista painoarvoa vastaava asema uudessa työnantajajärjestössä

Maakuntien rahoitus

VALTION RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMINEN

89%

**TARVE-
PERUSTEINEN
RAHOITUS**

85,687 %

ikärakenne ja palvelutarve

1,500 %

asukastiheys

1,400 %

vieraskielisyys

0,300 %

kaksikielisyys

0,113 %

saaristolaisuus

10%

**ASUKASLUKU-
PERUSTEINEN
RAHOITUS**

1%

**HYTE-
RAHOITUS**

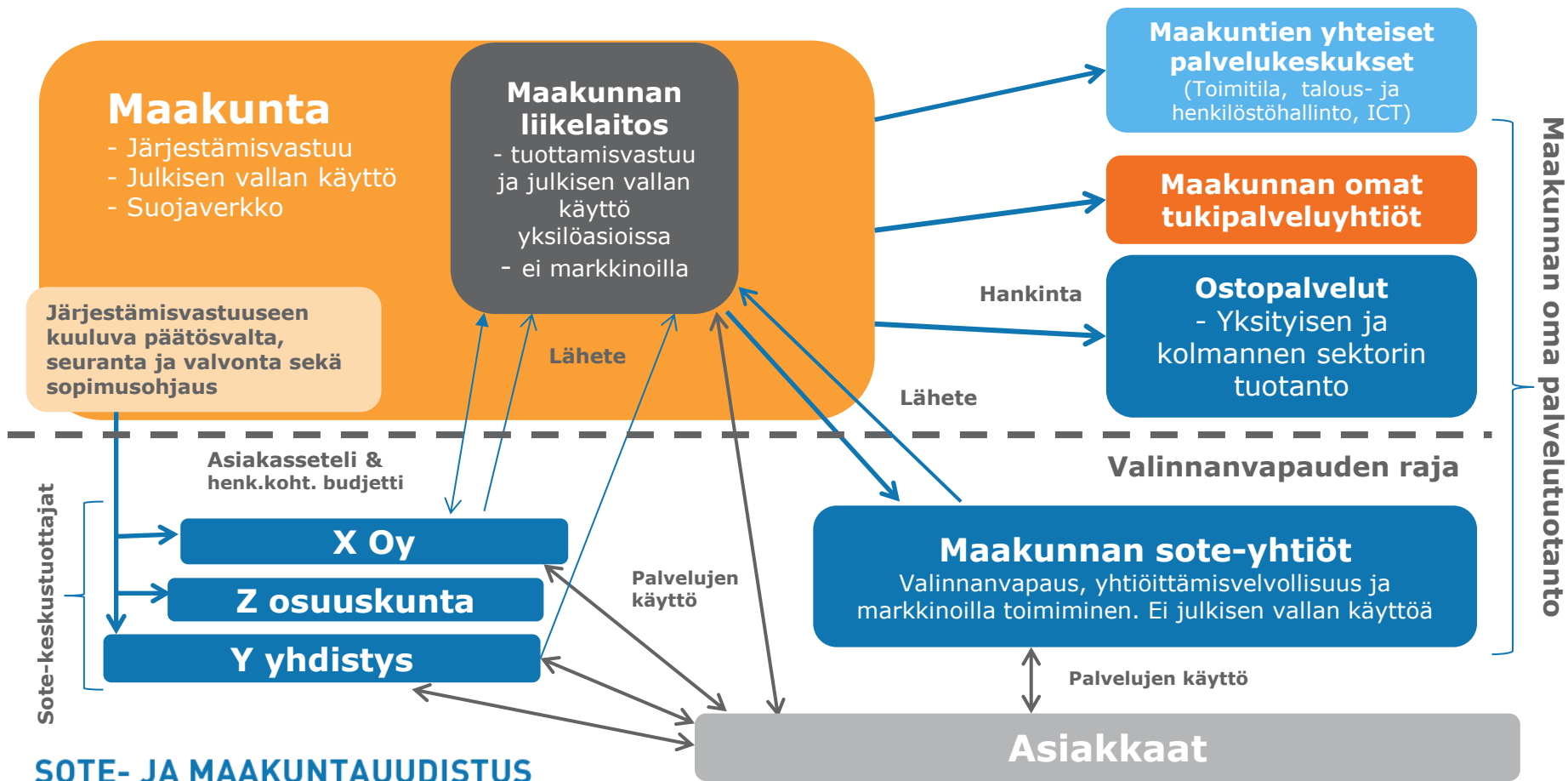

Kunnan talous voimaantulon jälkeen

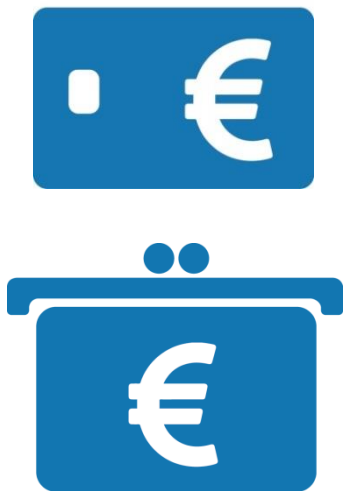
- Väestön ikääntymisestä ja sairastavuudesta johtuvat kuntatalouden paineet pienenevät olennaisesti
 - Kestävyyssvajeen ratkaisupaineet siirtyvät soten osalta maakunnille
 - Talouden ennakoitavuus ja pitkäjänteinen suunnittelu helpottuvat
- Yksittäisen kunnan asemaa uudistuksen jälkeen ei voi hallituksen esityksen laadinta-vaiheessa arvioida täysin yksiselitteisesti
 - Toimintaympäristö muuttuu uudistuksesta huolimatta
 - Valtionosuusuudistusta ja sen vaikutusarvioita ei ole aiemmin tehty näin kauan ennen uudistuksen voimaantuloa

Julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenne

Maakunnan liikelaitoksen palvelut

- Maakunnan liikelaitos tarjoaa ne palvelut, joita ei saa sote-keskuksesta tai hammashoitolasta (päivystys ja suurin osa erikoissairaanhoidosta ja sosiaalipalveluista).
- Maakunnan liikelaitoksen toimipisteitä ovat esimerkiksi sairaalat ja sosiaaliasemat.
- Tarvittaessa maakunnan liikelaitos arvioi asiakkaan palvelutarpeen ja tekee asiakkaan kanssa asiakassuunnitelman.
- Asiakas voi saada asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin, jolla hankkii tarvitsemiaan palveluja.

Palvelujen tuottaminen

- Maakunnan palvelustrategia: mitä palveluja asukkaille tarjotaan ja miten sovitetaan yhteen valinnanvapauden piirissä olevat palvelut ja muut sosiaali- ja terveyspalvelut.
- Myös palveluntuottajan on varmistettava, että palvelukokonaisuudet toteutuvat ja palveluketjut toimivat sovitusti.
- Maakunnan palvelustrategiassa on määriteltävä, mikä osa hankinnoista kilpailutetaan innovatiivisuutta ja kustannusvaikuttavuutta parantavien uusien ratkaisujen kehittämiseksi.
- Uusi laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta (ns. palveluntuottajalaki) säätelee maakunnan tuottamia sosiaali- ja terveyspalveluja sekä yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja.
 - Lailla halutaan varmistaa asiakkaan ja potilaan turvallisuus sekä laadultaan hyvät palvelut. Lisäksi halutaan vähentää yrittäjien hallinnollista taakkaa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen integraatio

- Kaikki julkiset sosiaali- ja terveystalvelut kootaan yhden johdon eli maakunnan alaisuuteen.
- Maakunta vastaa talvelujen yhteensovittamisesta asiakaslhtöisesti
- Maakunta varmistaa, että eri tuottajien talvelut toimivat yhteen
- Kaikki rahoitus kulkee maakunnan kautta talveluntuottajille
- Maakunta varmistaa, että tieto kulkee sujuvasti toimijoiden välillä.
- Suoran valinnan talveluntuottaja vastaa oman asiakkaansa talvelujen kokonaisuudesta.

Asiakas voi valita nykyistä yksilöllisemmin

- Asiakas voi valita maakunnan omistaman yhtiön, yksityisen yrityksen tai järjestön näissä palveluissa:
 - sosiaali- ja terveyskeskus
 - suunhoidon yksikkö (hammashoitola)
 - muut maakunnan päättämät sote-palvelut.
- Asiakasmaksu on sama tuottajasta riippumatta.
- Sote-keskus ja suunhoidon yksikkö voivat myöntää maksusetelin yksittäisten palvelujen hankkimiseen muilta tuottajilta.
- Palveluntuottajan pitää olla rekisteröitynyt, täyttää maakunnan vaatimukset ja tehdä sopimus maakunnan kanssa.

Asiakas saa tukea valintoihin verkkopalvelusta, neuvontapuhelimesta ja palveluohjaajilta. Jos hän ei halua itse valita, maakunta osoittaa sopivan palvelun.

Mitä palveluja asiakas voi valita?

Asiakas valitsee suoraan sote-keskuksen ja hammashoitolan ja sitoutuu valintoihin vuodeksi.

Jos asiakas tarvitsee muita palveluja, ne saa maakunnan liikelaitoksen palveluista.

SOTE-KESKUS, HAMMASHOITOLA, MAKSUSETELI
-Lääkäri ja hoitaja, sosiaalipalvelujen neuvonta, myös erikoislääkärin vastaanottoja, tilapäisiä ja lyhytaikaisia sosiaalipalveluja
-Hammaslääkärin ja suuhygienistin peruspalvelut
-Vastuu asiakkaan palvelujen kokonaisuudesta
-Asiakas voi saada halutessaan maksusetelin yksittäisten toimenpiteiden hankkimiseen muilta tuottajilta

MAAKUNNAN LIIKELAITOKSEN OMAT PALVELUT
-päivystys ja suurin osa erikoissairaanhoidoa ja sosiaalipalveluja
-Asiakas voi kuitenkin valita julkisen palvelun toimipisteen koko maan alueelta
-Erikoissairaanhoidossa julkinen hoitopaikka valitaan yhdessä lähettävän lääkärin kanssa

ASIAKASSETELI
-Maakunnan liikelaitos myöntää tarvittaessa asiakassetelin asiakassuunnitelman toteuttamiseen. Asiakasseteli on myönnettävä palveluissa, joissa maakunta on ottanut sen käyttöön
-Maakunta voisi ottaa asiakassetelin käyttöön esim. kotihoidossa tai tietyissä erikoissairaanhoidon toimenpiteissä. Asiakas valitsee haluamansa rekisteröityneen tuottajan koko maan alueelta.

HENKILÖKOHTAINEN BUDJETTI
-Henkilökohtaisen budjetin avulla esimerkiksi vanhus- tai vammaispalveluiden asiakas voi vaikuttaa palvelun tai muun tuen sisältöön ja valita palvelun tuottajan
-Asiakas voi asiakassuunnitelman rajoissa päättää mihin ja kenen tuottamiin palveluihin raha käytetään, kuten henkilökohtaiseen avustajaan tai kuljetuspalveluihin

Asiakas- ja asukasosallisuus

Maakunnan on otettava asukkaiden näkemykset huomioon, kun maakunta valmistelee

- palvelulupausta
- maakuntien yhteistyösopimusta
- yhteistyöalueen ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriölle valtakunnallisista tavoitteista

Digitalisaatio

Palveluja uusilla tavoilla

- Digitalisaation avulla palveluita voidaan tuottaa täysin uusilla tavoilla ja tehostaa prosesseja.
- Sähköisillä palveluilla kannustetaan myös asukkaita ylläpitämään itse toimintakykyään ja terveyttään.
- ICT-ratkaisujen lähtökohta: asiakkaiden tietoja voidaan käyttää organisaatio- ja aluerajoista riippumattomasti.

Uudistuksen onnistumisen avaintekijät

- Sitoutuneisuus ja keskinäinen luottamus kaikkien toimijoiden välillä
- Yhteistyö asukkaiden, päättäjien ja henkilöstön välillä
- Omaehtoisuus ja oman maakunnan erityispiirteiden huomiointi
- Digitalisaatio, toimintatapojen uudistaminen ja hyvä johtaminen
- Rohkea ote tulevaisuuteen

A large orange circle containing white text.

**Maakunta
voi olla
suuri tai pieni.
Ovathan
valtiotkin.**

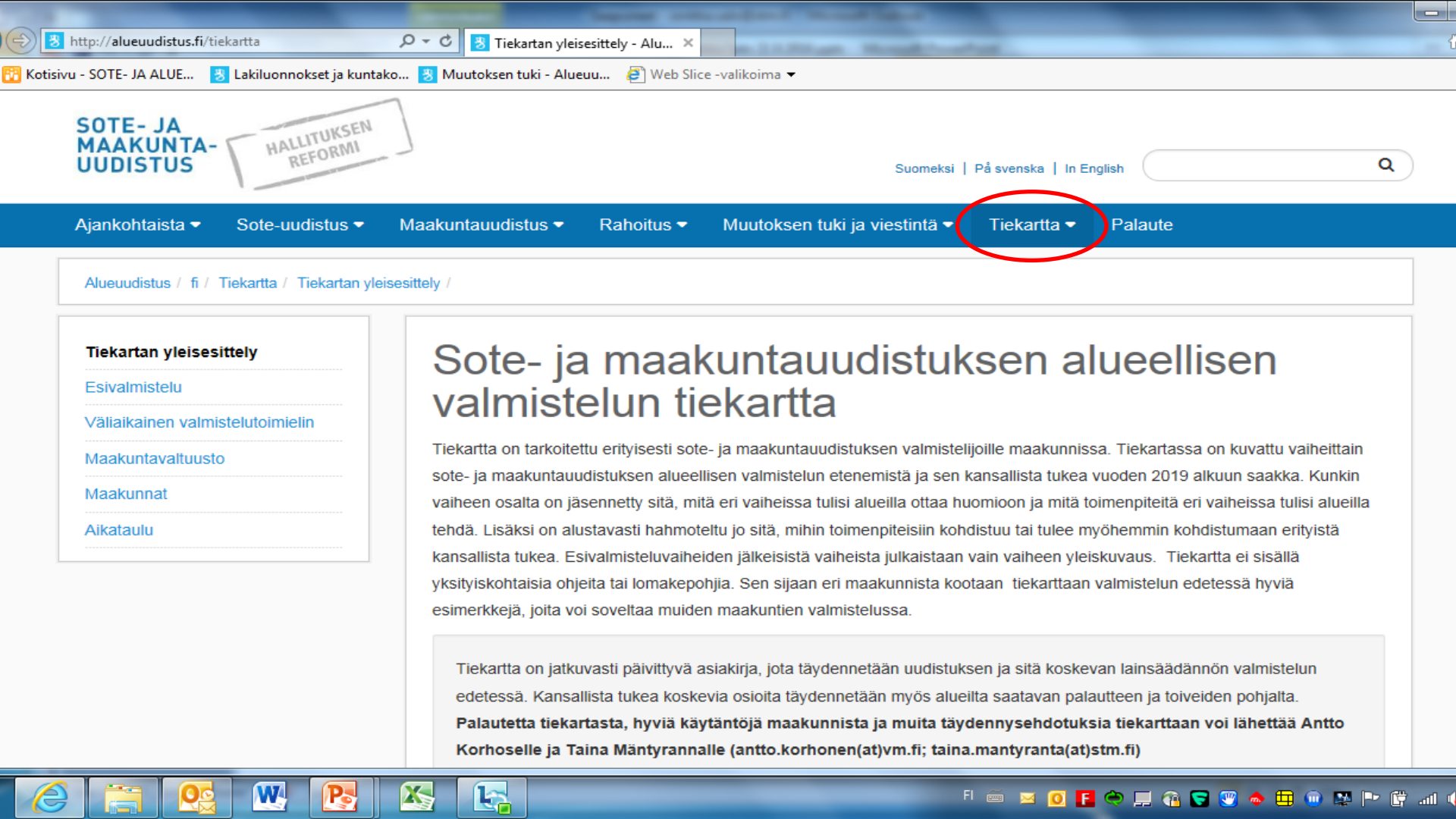
Muutos tehdään maakunnassa

- Muutos tehdään yhdessä
- Luottamus, yhteinen tahtotila, sitoutuminen
- Mukaan
 - kaikki keskeiset toimijat
 - henkilöstö
 - alueen asukkaat
- Sote- ja maakuntauudistuksen yhteensovittaminen tärkeää

Sote-uudistuksen muutostuki

SOTE- JA
MAAKUNTA-
UUDISTUS

HALLITUKSEN
REFORMI

Suomeksi | På svenska | In English

Ajankohtaista

Sote-uudistus

Maakuntauudistus

Rahoitus

Muutoksen tuki ja viestintä

Tiekartta

Palaute

Alueuudistus / fi / Tiekartta / Tiekartan yleisesittely

Tiekartan yleisesittely

[Esivalmistelu](#)

[Väliaikainen valmistelutoimielin](#)

[Maakuntavaltuusto](#)

[Maakunnat](#)

[Aikataulu](#)

Sote- ja maakuntauudistuksen alueellisen valmistelun tiekartta

Tiekartta on tarkoitettu erityisesti sote- ja maakuntauudistuksen valmistelijoille maakunnissa. Tiekartassa on kuvattu vaiheittain sote- ja maakuntauudistuksen alueellisen valmistelun etenemistä ja sen kansallista tukea vuoden 2019 alkuun saakka. Kunkin vaiheen osalta on jäsennetty sitä, mitä eri vaiheissa tulisi alueilla ottaa huomioon ja mitä toimenpiteitä eri vaiheissa tulisi alueilla tehdä. Lisäksi on alustavasti hahmoteltu jo sitä, mihin toimenpiteisiin kohdistuu tai tulee myöhemmin kohdistumaan erityistä kansallista tukea. Esivalmisteluvaiheiden jälkeisistä vaiheista julkaistaan vain vaiheen yleiskuvaus. Tiekartta ei sisällä yksityiskohtaisia ohjeita tai lomakepohjia. Sen sijaan eri maakunnista kootaan tiekarttaan valmistelun edetessä hyviä esimerkkejä, joita voi soveltaa muiden maakuntien valmistelussa.

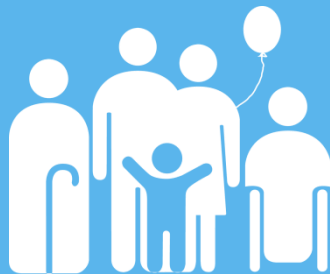
Tiekartta on jatkuvasti päivittyvä asiakirja, jota täydennetään uudistuksen ja sitä koskevan lainsäädännön valmistelun edetessä. Kansallista tukea koskevia asioita täydennetään myös alueilta saatavan palautteen ja toiveiden pohjalta.

Palautetta tiekartasta, hyviä käytäntöjä maakunnista ja muita täydennysehdotuksia tiekarttaan voi lähettää Antto Korhoselle ja Taina Mäntyrannalle (antto.korhonen(at)vm.fi; taina.mantyranta(at)stm.fi)

Ministeriöiden maakuntakierros helmi- maaliskuu 2017

- I. Ajankohtainen tieto lainsäädännöstä ja alueen keskeisten/kriittisten kysymysten läpikäyminen yhdessä
- II. Tietoiskut ja uudistuksen keskeisten kohtien työstäminen työpajoissa vastuuvalmistelijoiden kanssa

Lisätietoja: alueuudistus.fi

**Uutiskirjeiden tilaus:
alueuudistus.fi/uutiskirjeet**

**Twitter:
[@STM-Uutiset](https://twitter.com/STM-Uutiset)
[#sote](https://twitter.com/sote), [#sote2019](https://twitter.com/sote2019)**

SOSAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ • VALTIOVARAINMINISTERIÖ